

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ
НА ГЛ. АС. Д-Р ДЕСИСЛАВА НИКОЛИВА КОЛЕВА - СТЕФАНОВА
КАТЕДРА „ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ И СОЦИАЛНА ЗАЩИТА“
ОБЩОИКОНОМИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
УНСС, СОФИЯ

кандидат за заемане на академичната длъжност „доцент“
по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и
организация на труда (демография и политики на пазара на труда)“, обнародван в
Държавен вестник, (публикувана в ДВ, бр. 3 от 10.01.2025 г.).

1. Монографии

1. Хабилизационен труд - монография

Колева-Стефанова, Десислава, (2024 г.), Основни тенденции в развитието на пазара на труда в България под влиянието на пандемията от COVID-19, Изд. Комплекс УНСС ISBN: 978-619-232-812-2

Монографичният труд има за цел, да се групират, анализират и оценят ключови показатели, определящи състоянието на трудовия пазар в България, под влияние на Пандемията от COVID-19. В основата на успешното постигане на целта в научната разработка са формулираните изследователски задачи: да се проучи институционалната рамка на трудовия пазар в ЕС и България; да се разгледат подходите за оценяване състоянието на пазара на труда от международни, европейски и български институции; да се групират показатели, влияещи върху пазара на труда; да се извърши кратък сравнителен анализ на състоянието на пазара на труда в България и страните от ЕС преди и по време на пандемията от COVID-19 (2017 г. - 2022 г.); да се очертаят изводи, относно влиянието на пандемията върху трудовия пазар в България, въз основа на извършеното сравнение и анализ в изследването.

Основното изложение е структурирано в три основни глави като всяка глава обхваща резултатите от авторски проучвания като се систематизират ключови параметри на методическата рамка и аргументирани изводи от анализа на резултатите. Първа глава обхваща резултати от авторски изследвания фокусирани върху контекстуални, терминологични и методически компоненти с акцент върху: пазар на труда в България и пандемията от COVID-19; същностни характеристики на формалните и неформалните институции; общи цели за устойчиво бъдеще - 17 цели за устойчиво развитие; ценности и цели на ЕС в исторически аспект; характеристики на съвременния пазар на труда в Европа; насоки по отношение на съвременната политика за заетост на ЕС; институции на ЕС, изготвящи политиката на пазара на труда; европейски институционални документи и дейности, определящи развитието на пазара на труда; институционални субекти на трудовия пазар в България; законодателна рамка и стратегически документи и планове за функциониране на пазара на труда в България; активна политика на европейския и българския пазар на труд във време на пандемия.

Във втора глава се представят резултати от авторско проучване както на основни институционални подходи за оценка на състоянието на трудовия пазар така и на групи показатели, оказващи влияние на състоянието на трудовия пазар по време на пандемията COVID-19. На тази основа се разработват, систематизират и представят таблични данни за съответните групи показатели: I Група - „Показатели свързани с работна сила и доходите“ в България и ЕС; II Група - „Показател за свободните работни места по икономически сектори“ в България и ЕС; III Група – „Социални показатели“ в България и ЕС; IV Група - „Показатели за продължаване на обучението и на дигиталните умения“ в България и ЕС; V Група - „Демографски показатели“ в България и ЕС; VI Група - „Здравни показатели“. Авторското проучване, представено във втора глава обхваща ключови характеристики в динамиката на трудовия пазар в България и ЕС за периода 2017-2022 г., структурирани таблични данни по съответните групи показатели. За целите на научното изследване е селектирана подходяща разнообразна информационна база, която предоставя възможности за проучване и анализ на състоянието и тенденциите на трудовия пазар в България като член на ЕС.

Трета глава обхваща изводи от извършения анализ на пазара на труда за периода 2017-2022 г. за съответните групи показатели: I Група показатели - „Показатели за работната сила и доходите“; II Група - „Показател за свободните работни места по икономически сектори“ в България и ЕС; III Група – „Социални показатели“ в България и ЕС; IV Група - „Показатели за продължаване на обучението и на дигиталните умения“

в България и ЕС; V Група - „Демографски показатели“ в България и ЕС; VI Група - „Здравни показатели“. Представените обобщени изводи от извършения анализ на пазара на труда за периода 2017-2022 г. обхващат авторски позиции и аргументирани изводи за динамиката на работната сила и доходите, свободните работни места по икономически сектори, социалните показатели, обучението и дигиталните умения, здраве, естествено и механично движение на населението (въз основа на данни за България и ЕС).

Въз основа на проведеното изследване се формират и представят както изводи за динамиката на трудовия пазар в България като член на ЕС така и насоки за усъвършенстване на политики и стратегии в областта на заетостта, за постигане на цели за устойчиво развитие, за оптимизиране на функционирането на пазара на труда и развитието на човешкия капитал.

2. Книги, учебни помагала

2. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Колева-Стефанова, Десислава, (2021 г.), Регионални различия на трудовия пазар в България, изд. Авангард Прима, ISBN 978-619-239-563-6

Научният труд има за обект на изследване пазара на труда в България. Предмет на изследването са регионалните различия на пазара на труда в България.

Изследователска теза: Формиралите се регионални различия на трудовия пазар са обусловени от равнището на икономическо развитие на административно-териториалните области в страната. Решенията за позитивно въздействие върху тях се съдържат в установяване на базисните икономически сектори в съответните региони, съдържащи потенциал за икономически растеж.

Цел на изследването: Да се анализират и оценят същностните характеристики на различията между трудовите пазари по региони, посредством методологията и инструментите на интегрирания подход.

Реализирането на целта в докторския труд се осъществява чрез решаването на следните задачи: На основата на направения теоретичен анализ да се разкрият особеностите в същността и механизма на функциониране на трудовия пазар; Да се изследват институционалните основи и субекти, администриращи функционалните дейности на трудовия пазар; Да се проучи системата на стратегическо планиране и

програмиране на регионалното развитие в контекста на индикаторите на трудовия пазар; Да се предложат инструменти и техники за приложение на интегрирания подход в разкриването на регионалните различия на трудовия пазар в страната през периода 2009-2013 г.; Да се апробират адекватни методи за оценка на въздействието на регионалните различия на пазара на труда по административно-териториални области.

В дисертацията е извършено проучване на широка гама от теоретични концепции в областта на същността и институционалната рамка на трудовите пазари, при което е систематизирано и анализирано научно знание с методически потенциал за последващи проучвания в сферата на икономиката и организацията на труда. На основата на възприетата теоретична концепция за многоаспектния характер на пазара на труда се систематизират и аргументират система от показатели, които отразяват състоянието и динамиката на регионалните трудови пазари. Изградена е и е приложена методическа рамка за изследване на регионалните различия на трудовия пазар. Чрез съчетаване на статистически инструменти е извършен анализ на състоянието и динамиката на регионалните трудови пазари в 28 области в България през периода 2009-2013 г. По своя характер докторският труд е теоретико-приложно изследване, представящо приложението на интегрирания подход в изследването на териториалните различия на трудовия пазар по административно обособени области, включващ система от взаимосвързани методи и показатели.

3. Публикувано Учебно помагало

Колева-Стефанова, Десислава, (2024 г.), Човешки капитал, Изд. Комплекс УНСС, ISBN: 978-619-232-812-2

Целта на разработения научен материал е да подпомогне студентите и да повиши ефективността на учебния процес по съответната учебна дисциплина. Помагалото съдържа широк набор от обучителни инструментариуми, като изготвянето на ролеви игри; казуси; тестови задачи, дискуссионни въпроси, тренинги и пр. Тези похвати дават възможност на студентите да развиват меките си умения, включващи работа в екип, отстояване на позициите си, проява на креативност и критично мислене, водене на дискусии и умения за изслушване и др.

В концептуално отношение учебното помагало е структурирано в четири части, съответстващи на учебната програма по дисциплината „Човешки капитал“. Първата част разглежда широка гама от икономически теории в областта на развитието на човешкия капитал през различните исторически периоди. Във втора част на учебното помагало е

направен обстоен преглед на дефиницията на капитала и основните му видове и структура. Третата част се отнася до същността на инвестиционните процеси и тяхната структура. Тук са разгледани основните инвеститори в човешки капитал – индивида и семейството му, фирмените инвестиции и ролята на държавата, като най-големият инвеститор в индивида. В четвърта част фокусът е върху необходимостта от учене през целия живот и детайлно е разгледан Индексът на човешкия капитал. За допълнителното разясняване на всяка една от четирите части в учебното помагало, спомагат въпросите за самоподготовка, ролевите игри, попълването на пропуснатите думи в текстовете, груповите дискусии, подготвяне на презентации по определени теми и др.

3. Научни статии и доклади:

3.1. Статии

4. Колева-Стефнова, Десислава., Институционална политика насочена към лицата търсещи убежище в България, сп. „ Панорама на труда“ ISSN 2683-0612, ,2020/бр.1, Страници от-до:31-55 с., Линк: [//panoramaonline.eu/i20201](http://panoramaonline.eu/i20201)

Резюме:

В статията е направен анализ на лицата с издадени дългосрочни разрешителни за пребиваване в България, на база данни от Евростат. Представени са основни европейски и национални стратегически документи, мерки и действия, които биха могли да се използват по-рационално в провежданата активна и пасивна политика за преодоляване на проблемите, свързани с адаптацията на тези лица по пътя на устойчивия и приобщаващ растеж. В разработката е обърнато внимание на интеграционната политика на страните членка на ЕС, която е съобразена както с устойчивото развитие, единната и кохезионна политика на съюза, така и със спецификата на институционалната и правна рамка на всяка държава. Един от основните изводи в изследването е, че пред европейските държави се явява предизвикателството за приемане на огромна част от бежанските потоци и справяне с хуманитарните и социални проблеми, които те крият.

5. Колева-Стефнова, Десислава, Динамични трансформации на пазара на труда в България при условията на дигитални технологии и пандемия, сп.

Народностопански архив, ISSN: 0323-9004-книжно издание; ISSN: 2367-9301-електронно издание, 2022/бр.4, Страници от-до: 40-62 с. Линк: <https://nsarhiv.unisvistov.bg/title.asp?title=2789>

Резюме:

В настоящата статия са разгледани основните трансформации, които настъпиха на пазара на труда вследствие ускорените процеси на цифровизация през последните две години. Тези промени в основата си са предизвикани от четвъртата индустриална революция и протичащата пандемия COVID-19. Специално място е отделено на нуждата от инвестиране в човешки капитал в среда на дигитални технологии и интензивно навлизане на изкуствения интелект в трудовите процеси.

В разработката се защитава тезата за безспорната необходимост от по-широкото прилагане на европейската концепция за гъвкавост и сигурност в трудовите процеси, в съчетание с еволюцията в усъвършенстването на знанията, уменията и компетенциите на човешкия капитал в съвременната организация. Целта на настоящата статия е да се изследват динамично изменящите се процеси на пазара на труда, свързани с възникването на новите професии и форми на ефективната заетост. Постигането на целта предполага решаване на следните задачи: 1. Дефиниране на икономическите и социалните фактори, обуславящи трансформациите на пазара на труда в България; 2. Обосноваване необходимостта от съчетаването на гъвкавостта, сигурността и професионалното развитие на работната сила на трудовия пазар в дигитална среда; 3. Анализиране на тенденциите и предизвикателствата на пазара на труда през критичния за икономиката период 2020–2022 г.; 4. Извеждане на някои основни изводи и препоръки на основата на направения аналитичен обзор на информацията.

6. Колева-Стефанова, Десислава, Здравословното състояние на населението в страните членки на Европейския съюз

сп. „Индустриални отношения и обществено развитие“, ISSN 2683-0167, 2019 г. бр.2, Страници от-до: 40-55, Линк: <https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2019/12/Desi-3.2.19.pdf>

Резюме

Целта на настоящата статия е да се очертаят негативните влияния върху здравословното състояние на индивида и да се предложи една обща политика, която да въздейства положително в сферата на здравеопазването. Ефективното влияние върху здравния статус на населението, изисква разработването на активни мерки, които да се

прилагат съобразно здравното състояние на населението в съответните държави. В разработката е обърнато специално внимание на здравната политика, която чрез изграждането и прилагането на адекватни действия, би допринесла за постигането на реални, видими резултати за подобряване здравословното състояние на населението от европейските държави. Постигането на целта предполага решаване на следните задачи:

1. Да се дефинира същностната страна на здравето от теоретична гледна точка.
2. Да се посочат най-големите рискове за здравето за 2019-та година според Световната здравна организация, както и анализ на здравния статут на населението по данни на Евростат.
3. Да се предложи система от мерки за въздействие върху подобряване на здравната система и намаляване негативните фактори, влияещи върху здравето на населението от страните членки на ЕС.

7. Колева-Стефанова, Десислава, Устойчивото развитие и интеграцията на лицата търсещи убежище в България, сп. „Индустиални отношения и обществено развитие“, ISSN 2683-0167, 2020 г. бр. 1, Страници от-до: 22-40, Линк: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2020/02/Svo_2020_01_022-040_19_BG.pdf

Резюме:

В настоящата статия, чрез проучване на разнородни информационни източници, е направен опит за систематизиране на някои потенциални рискове за България, при интеграцията на бежанците. Целта е постепенното им предотвратяване. За по-точна преценка на тези вероятни рискове е извършено едно авторско анкетно проучване. Въпросите са изготвени на база на долупосочените очертани рискове. Целта на това допитване е да се види в каква степен българското общество възприема интеграцията на бежанците и дали се потвърждава страхът от потенциални заплахи.

8. Колева-Стефанова, Десислава, Същност на корпоративната социална отговорност и значението ѝ за работещите жени, сп. „Научни трудове“ ISSN 2534-8957, 2020 г. бр. 3, Страници от-до: 33-50, Линк: https://unwe-research-papers.org/uploads/ResearchPapers/RP_vol3_2020_No02_D%20Stefanova_R.pdf

Резюме:

Статията разглежда предизвикателствата на днешните трудови пазари и значимостта на корпоративната социална отговорност, разгледана от страна на съвременните работещи жени, и възможностите им за кариерно израстване. В

разработката е направена кратка ретроспекция на развитието на КСО през годините и нейната същност. Посочени са някои фактори, имащи негативно въздействие върху трудовата реализация на жената. Въз основа на показатели, характеризиращи заетостта на жените в България са направени изводи, свързани с влиянието на българската корпоративна отговорност върху заетите жени.

9. Колева-Стефанова, Десислава, Социални , демографски и икономически дистанции между страните членки на европейския съюз за регионални различия на пазара на труда, сп. „Население“, ISSN 2367-9174, 2020 г. бр. 3 книжка 2/2020 статия 4, Страници от-до: 221-241, Линк:<http://nasselenie-review.org/bg/%>

Резюме:

Целта на настоящата разработка е да се докаже, че съществува дисбаланс на пазара на труд за 2018 г. между 28-те страни членки на ЕС. В голяма степен влияние върху тези различия оказват социалните, демографски и икономически фактори.

Въз основа на 21 показателя, изследваните страни са групирани в четири еднородни клъстера. Те показват, че по отношение на европейските пазари на труд съществува регионален дисбаланс. Клъстерният анализ дава възможност да се определят показатели, които допринасят в най-голяма степен за различията на пазара на труд в Европа. Обединяването в еднородни групи (клъстери) на държавите със сходни показатели, характеризиращи пазара на труд, ще позволи за всеки един клъстер впоследствие да се предложи обща трудова политика, която да въздейства върху различията на изследваната система. Ефективното влияние върху тези показатели, изисква разработването на активни мерки, които да се прилагат съобразно икономическото, социалното и демографско състояние, характеризиращо пазара на труд на съответните държави.

10. Колева-Стефанова, Десислава, Предизвикателствата пред младите хора на пазара на труд в Европейския съюз, сп. „Индустриални отношения и обществено развитие“, ISSN 2683-0167, 2020 г. бр. 4, Страници от-до: 16-30, Линк:https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2020/12/Svo_2020_04_016-030_15_BG.pdf

Резюме:

В настоящата статия се засягат широко дискусийни въпроси, свързани с перспективите за професионално развитие и трудова реализация на младите хора от

европейския съюз. В статията са посочени някои активни трудови политики с фокус върху младите лица, навлизащи на пазара на труд. В разработката е направен сравнителен анализ между 28-те страни членки на ЕС по отношение на основни показатели, характеризиращи пазара на труд за 2018 г. Въз основа на извършеното изследване са посочени някои изводи и препоръки за положителното въздействие върху успешната трудова реализация сред младото население.

11. Колева-Стефанова, Десислава, Анализ и динамика на здравословното състояние на населението в Европейския съюз, сп. „Панорама на труда“, ISSN 2683-0612, 2021 г. бр.1, Странициот-до:15-26,Линк: <https://panoramaonline.eu/%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B8%D0%>

Резюме:

Целта на настоящата статия е на база избрани единадесет показателя, характеризиращи здравното състояние за 2014 г. на населението от страните членки на ЕС, да се групират в четири еднородни клъстера и да се определят показателите, които допринасят в най-голяма степен за различията в здравния статус на лицата от изследваните държави. Обединяването в еднородни групи (клъстери) на страните със сходни показатели, характеризиращи здравното състояние, ще позволи за всеки клъстер в последствие да се предложи обща политика, която да въздейства положително в сферата на здравеопазването. Ефективното влияние върху тези показатели, изисква разработването на активни мерки, които да се прилагат съобразно здравното състояние на населението в съответните държави.

12. Колева-Стефанова, Десислава, Дигиталните технологии и предизвикателствата пред които е изправено населението на Европейския съюз, сп. „Индустриални отношения и обществено развитие“, ISSN 2683-0167, 2021 г. бр. 4, Страници от-до: 31-45, Линк: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2021/12/Svo_2021_04_031-045_15_BG.pdf

Резюме:

В разработката са застъпени актуални въпроси, свързани с бързото навлизане на дигиталните технологии и предизвикателствата, породени от цифровизацията във всяка сфера на съвременния живот. Въз основа прегледа на европейски документи и извършеното изследване за използване на интернет услуги и нивото на дигитални умения от населението на ЕС, са посочени някои изводи, и препоръки за положителното

въздействие върху развитието на цифровизацията във всички сфери на обществения живот.

13. Колева -Стефанова, Десислава, Предизвикателствата пред европейските трудови пазари по време на пандемия, сп. „Панорама на труда“, ISSN 2683-0612 , 2021 г. бр. 3, Страници от-до: 30-51,

Линк: [//panoramaonline.eu/i20201](http://panoramaonline.eu/i20201)

Резюме:

Статията описва исторически събития, свързани с пандемии подобни на настоящата, която промени ежедневието на всеки един член на обществото. След кратка ретроспекция на горепосочените събития, разработката е фокусирана върху състоянието и развитието на пазара на труд и обществените системи на страните членки на ЕС. На база данни от Евростат е извършен анализ за периода непосредствено преди и по време на пандемичната обстановка (2018-2020 г.). Набелязани са основни негативни тенденции, свързани с настоящата криза, водещи до влошеното състояние на всички обществени системи, включително и пазара на труд. Обосновани са изводи и препоръки, които биха могли да допринесат за подобряване състоянието на работната сила в ЕС.

14. Колева-Стефанова, Десислава, Предизвикателства и перспективи пред населените селища в България, сп. Недвижими имоти и бизнес, ISSN (print) 2603-2759, изд. УНСС , 2022, Том 6(2)/2022, Страници от-до: с.123-136, Линк: <http://realestatejournal-bg.org/arhiv/tom-6-2/32-balgarski/arhiv/tom-6-2/339-tom-6-2-6>

Резюме:

В настоящата статия е направен кратък преглед на регионалното развитие в България. Обърнато е внимание на основните стратегически цели и политики, насочени в посока балансирано развитие на районите в страната. Извършено е изследване на основни демографски показатели, характеризиращи естественото и механично движение на населението, оказващи влияние на динамиката върху териториалното разпределение на населението. Основна цел на разработката е да се систематизират етапите на регионалното развитие на населението в България и да се очертаят негативните фактори, водещи до сериозни предизвикателства пред развитието на населените области в България.

15. Колева-Стефанова, Десислава, Влиянието на пандемията Коронавирус-19 върху българското общество и здравната система, сп. „Индустриални отношения и общественото развитие“, ISSN 2683-0167 , бр.2 /2022, Страници от-до: с.12-32. Линк: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2022/06/Svo_2022_02_012-032_21_BG.pdf

Резюме:

В настоящата разработка е направен преглед на основни мерки и действия, предприети от европейските, и българските институции срещу вируса COVID-19, и превенция за опазване живота, и здравето на хората. Извършено е изследване на показатели, характеризиращи разпространението и влиянието на пандемията върху здравето, живота на българските граждани, и здравната система. Познавайки се на извършения емпиричен анализ и настоящата ситуацията в България, са очертани основни изводи и препоръки.

16. Колева-Стефанова, Десислава, Дигиталното обучение в България в условията на пандемия, сп. „Човешки ресурси & Технологии = HR & Technologies“, ISSN 2738-8719, бр.2 /2022, Страници от-до: с.53-69, Линк: <http://journal.cspace-ngo.com/archive/issue-2-2022/>

Резюме:

Статията има за цел да посочи съществени промени и предизвикателства, които бяха наложени в учебния процес с появата на вируса COVID-19. В разработката се защитава тезата за необходимост от инвестиране в иновативни дигитални технологии, в съчетание с еволюцията и перманентното усъвършенстване на знанията, уменията и компетенциите на човешкия капитал в съвременния образователен процес. Постигането на целта предполага решаване на следните задачи: 1. Дефиниране на икономическите и социалните фактори, обуславящи трансформациите на обучителните процеси в България с появата на вируса COVID-19; 2. Обосноваване необходимостта от съчетаването на инвестиране в човешки капитал и иновативни технологии; 3. Анализирание на тенденциите и предизвикателствата пред образователната система в дистанционна среда; 4. Извеждане на основни изводи, извършени въз основа на направения аналитичен обзор на информацията.

17. Колева-Стефанова, Десислава, Разждаемостта в страните от ЕС – предизвикателства и перспективи, сп. „Индустриални отношения и общественото

развитие“, ISSN 2683-0167, бр.1/2023, Страници от-до: с.43-72, Линк: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2023/04/Svo_2023_01_043-072_30_BG.pdf

Резюме:

Целта на статията е да се проследи динамиката на раждаемостта в 27-те страни членки на ЕС, да се очертаят основни проблеми и да се обосноват изводи въз основа на извършеното изследване. В разработката се защитава тезата за безспорната необходимост от прилагането на комплексна политика за стимулиране на раждаемостта сред младите хора. Тя следва да е изградена върху концепцията за равенство между регионите, социална сигурност, повишаване на жизнения стандарт, образованието, здравословното състояние и качеството на живота на всички европейски граждани. Постигането на целта предполага решаването на следните задачи: 1. Преглед на съвременната демографска ситуация в ЕС 2. Очертаване на европейската институционална рамка свързана с политиката за стимулиране на раждаемостта; 3. Анализ на основни показатели, характеризиращи раждаемостта на европейските страни.

18. Колева-Стефанова, Десислава, Бедността и социалното изключване в България в контекста на цел 1 от целите за устойчиво развитие 2030, сп. „Индустриални отношения и обществено развитие“, ISSN 2683-0167, бр.1/2024, Страници от-до: с.1-19, Линк: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2024/03/Svo_2024_01_001-019_19_BG.pdf

Резюме:

В настоящата статия е направен анализ на бедността и социалното изключване в контекста на цел 1 от Целите за устойчиво развитие. Една от задачите в статията е да се проучи институционалната рамка на страната по отношение на бедните и уязвими лица от населението. В разработката е извършен емпиричен анализ въз основа на данни от Евростат, като е направено сравнение между България и средните стойности за ЕС по основни показатели, разкриващи проблема с бедността и социалното изключване.

19. Колева-Стефанова, Десислава, Качественото образование в България в синхрон с цел 4 за устойчиво развитие 2030 г., списание VUZF Review, ISSN 2534-9228, бр.2, 2024,г. с.3-13,

Линк: <https://drive.google.com/file/d/13e050NqBk2KOi7iJuiG9sdCSXby2h5VY/view>

Резюме:

Целта на настоящото изследване е да се разгледа образователната система в България в контекста на цел четири за устойчиво развитие 2030. Статията посочва основните предизвикателства, свързани с изграждане на качествено образование, отговарящо на съвременните изисквания за притежаване на умения и компетенции, необходими в свят, изграден от цифрови технологии и изкуствен интелект в ерата на индустрията 4.0. Разработката включва теоретична и аналитична част, въз основа на които се правят изводи и са обосновани препоръки, насочени към изграждане на целесъобразно функционираща образователна система, подготовка на работна сила, в синхрон с нуждите на бизнеса в динамично трансформация се пазар на труда.

3.2. Доклади

20. Колева -Стефанова, Десислава, Предизвикателствата пред съвременното обучение в свят на дигитални технологии, Сборник с доклади от Международна научно-практическа конференция „Управление на човешките ресурси“, 30 септември, 2022, ISBN 978-954-21-1138-2, изд. „Наука и икономика“, Икономически университет Варна, 2022 Страници от-до: с.44-52, Линк: <https://conference.ue-varna.bg/hrm/wp-content/uploads/Proceedings/HRMConfProceeding2022.pdf>

Резюме:

Ерата на дигиталните технологии и изкуственият интелект налага нови изисквания към уменията, и компетентности на човека. Знанието се явява найважният фактор за всяка една просперираща, устойчиво стабилна и съвременна демократична държава. Настоящият доклад има за цел да посочи основни промени и предизвикателства, които бяха наложени в учебния процес през последните три години (2020-2022 г.), с появата на вируса COVID-19. За достигането на поставената цел в разработката е необходимо решаването на следните задачи: 1. Определяне на основни обществени фактори, свързани с трансформацията на училищното обучение в България за периода 2020- 2022 г.; 2. Анализ на основни показатели, характеризиращи обучението от разстояние за 2020-2022 г.; 3. Изводи и препоръки въз основа на извършеното изследване.

21. Колева-Стефанова, Десислава, Интеграцията на украинските бежанци в страната ни – предизвикателствата пред българските институции и обществото,

Икономическо развитие и политики: Реалности и перспективи, Национална научна конференция с международно участие, 21-22 ноември, 2022 г., БАН, Институт за икономически изследвания, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2023, ISBN 978-619-245-327-5 с. 402-412, Линк: <https://www.iki.bas.bg/files/book-conference-2022.pdf>

Резюме:

В средата на 2022 г. равнотежната е следната: нестихваща пандемия от COVID-19, здравна криза, застаряващо население в развитите държави и не на последно място по сериозност военен конфликт между Русия и Украйна. Фокусът в настоящата статия е върху украинската бежанска вълна, възникнала от военните действия между Русия и Украйна. Целта на разработката е да се посочат основни предизвикателства, с които се сблъскват украинските бежанци, българското общество и институциите, в стремежа към успешната интеграция на лицата, търсещи убежище в страната ни. За достигането на поставената цел в разработката е необходимо решаването на следните задачи: Разглеждане на украинските бежанска вълна и ситуацията в Европа; Разглеждане на интеграцията на украинските бежанци и интеграцията им в българското общество; Изводи и препоръки въз основа на извършеното изследване.

22. Колева-Стефанова, Десислава, Тенденции и динамика на пазара на труда и развитието на „ИТ“ индустрията в България, Сборник с доклади от Юбилейна научна конференция „Трудът и социалната защита в условията на глобални обществени, икономически и социални промени“, ISBN 978-619-232-731-6, 2023 г., с.373-382

Резюме:

Настоящият доклад има за цел да очертае динамично настъпващите трансформации на пазар на труда в България, основно предизвикани от Индустрия 4.0 и възникналата през 2019 г. пандемия от COVID-19. Извършено е изследване, което показва, че дигиталните технологии изменят традиционния работен процес и изискванията към работната сила. Анализът е насочено към ИТ сектора, който е най-бързо развиващият се сектор на икономиката в България и условията на работа в него.

23. Колева -Стефанова, Десислава, Миграционните процеси и влиянието им на пазара на труда в ЕС, Сборник с доклади от Международна научна конференция „Икономика на бъдещето“, Висше училище по застраховане и финанси и

Балканската асоциация на икономическите университети, ISBN 978-619-7622-55-3, 19-21, април, 2023 г., с.299-312

Резюме:

В настоящия доклад са разгледани миграционните процеси в ЕС и влиянието им върху пазара на труда в страните-членки. В разработката се изследват пет показателя за 27-те европейски държави. Въз основа на аналитичната част от доклада са направени изводи, които показват, че има задълбочаващи се регионални различия между страните-членки. От изследването се вижда, че нетната миграция оказва съществено влияние върху количествената и качествена структура на населението и в частност на пазара на труда.

**SUMMARIES OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS
OF CH. ACE. DESISLAVA NIKOLIVA KOLEVA-STEFANOVA MD
DEPARTMENT OF HUMAN RESOURCES AND SOCIAL PROTECTION
FACULTY OF GENERAL ECONOMICS
UNWE, SOFIA**

Candidate for the academic position of Associate Professor
in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty “Economics and
labour organisation (demography and labour market policies)”,
published in State Gazette, No. 3 of 10.01.2025

1. Monographs

1. Habilitation – monograph

Koleva-Stefanova, D. (2024), Main Trends in the Development of the Labour Market in Bulgaria under the Influence of the COVID-19 Pandemic, ed. UNSS, ISBN: 978-619-232-812-2

The monographic work aims to group, analyze and evaluate key indicators determining the state of the labour market in Bulgaria, under the influence of the COVID-19 pandemic. The basis for the successful achievement of the goal in the scientific development are the formulated research tasks: to study the institutional framework of the labor market in the EU and Bulgaria; to examine the approaches for assessing the state of the labor market by international, European and Bulgarian institutions; to group indicators influencing the labour market; to conduct a brief comparative analysis of the state of the labor market in Bulgaria and the EU countries before and during the COVID-19 pandemic (2017 - 2022); To outline conclusions about the impact of the pandemic on the labor market in Bulgaria, based on the comparison and analysis carried out in the study.

The main presentation is structured in three main chapters and each chapter covers the results of author's studies by systematizing key parameters of the methodological framework and well-grounded conclusions from the analysis of the results.

Chapter one covers the results of author's research focused on contextual, terminological and methodological components with a focus on: the labor market in Bulgaria and the COVID 19 pandemic; characteristics of formal and informal institutions; Common Goals for a Sustainable Future - 17 Sustainable Development Goals; values and objectives of the EU in historical prospective; Characteristics of the modern labour market in Europe; guidelines regarding modern EU employment policy; EU labour market policy-making institutions; European institutional documents and activities defining the development of the labour market; institutional subjects on the labor market in Bulgaria; legislative framework and strategic documents and plans for the functioning of the labor market in Bulgaria; active policy of the European and Bulgarian labor market in times of pandemic.

The second chapter presents the results of an author's study of both basic institutional approaches for assessing the state of the labour market and groups of indicators influencing the state of the labour market during the COVID-19 pandemic. On this basis, tabular data on the relevant groups of indicators are developed, systematised and presented: Group I - "Labour force and income indicators" in Bulgaria and the EU; Group II - "Job Vacancies Indicator by Economic Sector" in Bulgaria and the EU; Group III – "Social Indicators" in Bulgaria and the EU; Group IV - "Indicators for continuing education and digital skills" in Bulgaria and the EU; Group V - "Demographic Indicators" in Bulgaria and the EU; Group VI - "Health Indicators". The author's study, presented in chapter two, covers key characteristics in the dynamics of the labour market in Bulgaria and the EU for the period 2017-2022, structured tabular data by the relevant groups of indicators. A suitable diverse information base has been selected, for the

purposes of scientific research, which provides opportunities for research and analysis of the state and trends of the labour market in Bulgaria as a member of the EU.

Chapter Three covers conclusions from the labour market analysis for the period 2017-2022 for the respective groups of indicators: Group I of indicators - "Labour Force and Income Indicators"; Group II - "Job Vacancies Indicator by Economic Sector" in Bulgaria and the EU; Group III – "Social Indicators" in Bulgaria and the EU; Group IV - "Indicators for continuing education and digital skills" in Bulgaria and the EU; Group V - "Demographic Indicators" in Bulgaria and the EU; Group VI - "Health Indicators".

The summarized conclusions from the conducted analysis of the labour market for the period 2017-2022 cover author's positions and well-grounded conclusions on the dynamics of the labour force and income, vacancies by economic sectors, social indicators, training and digital skills, health, natural and mechanical movement of the population (based on data for Bulgaria and the EU).

Based on the conducted research, both conclusions about the dynamics of the labor market in Bulgaria as a member of the EU and guidelines for improving policies and strategies in the field of employment, achieving sustainable development goals, optimizing the functioning of the labour market and the development of human capital are formed and presented.

2. Books, teaching aids

2. Published book on the basis of a defended dissertation for awarding educational and scientific degree "Doctor"

Koleva-Stefanova, D., (2021), Regional Differences in the Labour Market in Bulgaria, ed. Avanguard Prima, ISBN 978-619-239-563-6

The scientific work is the subject of a study of the labor market in Bulgaria. The subject of the study is the regional differences in the labor market in Bulgaria.

Research thesis: The regional differences in the labor market are determined by the level of economic development of the administrative-territorial districts in the country. Decisions for positive impact on them consist in identifying the basic economic sectors in the respective regions containing the potential for economic growth.

Objective of the study: To analyze and assess the essential characteristics of the differences between the labour markets by regions through the methodology and tools of the

integrated approach. The realization of the goal in the doctoral work is carried out by solving the following tasks: On the basis of the theoretical analysis to reveal the peculiarities in the nature and mechanism of functioning of the labor market; To explore the institutional foundations and entities administering the functional activities of the labor market; To study the system of strategic planning and programming of regional development in the context of labor market indicators; To propose tools and techniques for the application of the integrated approach in revealing the regional differences in the labor market in the country in the period 2009-2013; Adequate methods for assessing the impact of regional differences on the labor market by administrative-territorial areas should be tested.

The dissertation carries out a study of a wide range of theoretical concepts in the field of the essence and institutional framework of labor markets, in which scientific knowledge with methodological potential for subsequent studies in the field of economics and labor organization is systematized and analyzed. On the basis of the adopted theoretical concept of the multifaceted nature of the labor market, a system of indicators that reflect the state and dynamics of regional labor markets are systematized and justified. A methodological framework for the study of regional differences in the labor market has been built and applied. By combining statistical tools, an analysis of the state and dynamics of the regional labor markets in 28 districts in Bulgaria during the period 2009-2013 was carried out. By its nature, the doctoral work is a theoretical and applied research presenting the application of the integrated approach in the study of territorial differences on the labour market in administratively distinct areas, including a system of interrelated methods and indicators.

3. Published Textbook

Koleva-Stefanova, D., (2024), Human Capital, ed. UNSS, ISBN: 978-619-232-812-2

The purpose of the developed scientific material is to support students and to increase the effectiveness of the learning process in the respective course. The handbook contains a wide range of training tools, such as the preparation of role-playing games; case studies; test tasks, discussion questions, trainings, etc. These techniques enable students to develop their soft skills, including teamwork, standing their ground, showing creativity and critical thinking, leading discussions and listening skills.

In conceptual terms, the textbook is structured in four parts, corresponding to the curriculum in the discipline "Human Capital". The first part examines a wide range of economic theories in the field of human capital development in different historical periods. In the second part of the textbook a detailed review of the definition of capital and its main types and structure

is made. The third part concerns the essence of investment processes and their structure. Here are considered the main investors in human capital – the individual and his family, company investments and the role of the state, as the largest investor in the individual. In part four, the focus is on the need for lifelong learning and the Human Capital Index is discussed in detail. For the additional clarification of each of the four parts in the textbook, the questions of self-study, role plays, filling in the omitted words in the texts, group discussions, preparing presentations on certain topics, etc.

3. Scientific studies, articles and reports:

3.1. Articles

4. Koleva-Stefnova, D., Institutional Policy Aimed at Asylum Seekers in Bulgaria, Vol. "Panorama of Labor" ISSN 2683-0612, ,2020/issue 1, Pages from-to:31-55 p. ,Link: [//panoramaonline.eu/i20201](http://panoramaonline.eu/i20201)

Summary:

The study analyzes the persons with long-term residence permits in Bulgaria on the basis of Eurostat data. Key European and national strategic documents, measures and actions that could be used more rationally in the active and passive policy pursued to overcome the problems related to the adaptation of these individuals on the path of sustainable and inclusive growth are presented.

The paper draws attention to the integration policy of the EU Member States, which is consistent both with sustainable development, the unified and cohesion policy of the Union, as well as with the specifics of the institutional and legal framework of each country. One of the main conclusions in the study is that European countries face the challenge of accepting a huge part of the refugee flows and dealing with the humanitarian and social problems they hide.

5. Koleva-Stefnova, D., Dynamic Transformations of the Labor Market in Bulgaria under the Conditions of Digital Technologies and Pandemic, Magazine National Economic

Archive, ISSN: 0323-9004-book edition; ISSN: 2367-9301-electronic edition, 2022/no.4, Pages from-to: 40-62 p. Link: <https://nsarhiv.uni-svishtov.bg/title.asp?title=2789>

Summary:

This study examines the main transformations that have occurred on the labor market as a result of the accelerated digitization processes over the past two years. These changes are fundamentally driven by the fourth industrial revolution and the ongoing COVID-19 pandemic. A special place is given to the need to invest in human capital in an environment of digital technologies and intensive penetration of artificial intelligence in labor processes. The paper defends the thesis of the indisputable need for the wider application of the European concept of flexibility and security in labor processes, combined with the evolution in the improvement of knowledge, skills and competencies of human capital in modern organization. The aim of this study is to study dynamically the changing processes on the labor market related to the emergence of new professions and forms of effective employment. 1. Definition of the economic and social factors underpinning the transformations of the labor market in Bulgaria; 2. Justifying the need to combine the flexibility, security and professional development of the workforce in the labour market in a digital environment; 3. Analyzing the trends and challenges of the labor market during the critical period for the economy 2020-2022; 4. Drawing some main conclusions and recommendations on the basis of the analytical overview of the information.

6. Koleva-Stefanova, D., *The Health of the Population in the Member States of the European Union*

Wc. "Industrial Relations and Social Development", ISSN 2683-0167, 2019 No.2, Pages from-to: 40-55, Link: <https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2019/12/Desi-3.2.19.pdf>

Summary

The purpose of this article is to outline the negative effects on the health of the individual and to propose a common policy that has a positive impact in the field of healthcare. The effective impact on the health status of the population requires the development of active measures to be applied according to the health status of the population in the respective countries. The paper pays special attention to health policy, which, by building and implementing adequate actions, would contribute to achieving real, visible results for improving the health status of the population of European countries. Achieving the goal implies solving the following tasks: 1. To define the essential side of health from a theoretical point of

view. 2. To indicate the biggest health risks for 2019, according to the World Health Organization, as well as an analysis of the health status of the population according to Eurostat data. 3. To propose a system of measures to influence the improvement of the health system and reduce the negative factors affecting the health of the population of the EU Member States.

7. Koleva-Stefanova, D., *Sustainable Development and Integration of Asylum Seekers in Bulgaria,*

Wc. "Industrial Relations and Social Development", ISSN 2683-0167, 2020 no. 1, Pages from-to: 22-40, Link: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2020/02/Svo_2020_01_022-040_19_BG.pdf

Summary:

In this article, through a study of various information sources, an attempt is made to systematize some potential risks for Bulgaria in the integration of refugees. The goal is to gradually prevent them. For a more accurate assessment of these probable risks, an author's survey was carried out. The questions are based on the outlined risks below. The purpose of this consultation is to see to what extent Bulgarian society perceives the integration of refugees and whether the fear of potential threats is confirmed.

8. Koleva-Stefanova, D., *The Essence of Corporate Social Responsibility and its Importance for Working Women, Corporate Social Responsibility and Its Importance for Working Women "Scientific Papers" ISSN 2534-8957, 2020 pcs. 3, Pages from-to: 33-50, Link: https://unwe-research-papers.org/uploads/ResearchPapers/RP_vol3_2020_No02_D%20Stefanova_R.pdf*

Summary:

The article address the challenges of today's labour markets and the importance of corporate social responsibility, considered by contemporary working women and their career prospects. The article provides a brief retrospective of the development of CSR over the years and its nature. Some factors that have a negative impact on a woman's employment are listed. Based on indicators characterizing women's employment in Bulgaria, conclusions are drawn regarding the impact of Bulgarian corporate responsibility on women employed.

9. Koleva-Stefanova, D., *Social, Demographic and Economic Distances between the Member States of the European Union for Regional Differences in the Labor Market, Labor Market*

"Population", ISSN 2367-9174, 2020 pcs. 3 booklet 2/2020 article 4, Pages from-to: 221-241, Link: <http://nasselenie-review.org/bg/>

Summary:

The aim of this paper is to prove that there is an imbalance in the labor market for 2018 between the 28 EU member states. Social, demographic and economic factors greatly influence these differences. Based on 21 indicators, the surveyed countries are grouped into four homogeneous clusters. They show that, with regard to European labour markets, there is a regional imbalance. The cluster analysis makes it possible to identify indicators that contribute most to labour market disparities in Europe. Uniting into homogeneous groups (clusters) countries with similar indicators characterizing the labor market will allow for each cluster to subsequently propose a common labor policy that affects the differences of the system studied. Effective influence on these indicators requires the development of active measures to be applied in accordance with the economic, social and demographic situation characteristics the labour market of the countries concerned.

10. Koleva-Stefanova, D., The Challenges Young People Face on the Labour Market in the European Union, Mlado. "Industrial Relations and Social Development", ISSN 2683-0167, 2020 no. 4, Pages from-to: 16-30, Link: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2020/12/Svo_2020_04_016-030_15_BG.pdf

Summary:

This article concerns widely discussion issues related to the career prospects and employment of young people from the European Union. The article sets out some active labour policies with a focus on young people entering the labour market. The development provides a comparative analysis between the 28 EU Member States on key indicators characterising the labour market for 2018. On the basis of the research carried out, some conclusions and recommendations for the positive impact on successful labour realization among the young population are indicated.

11. Koleva-Stefanova, D., Analysis and dynamics of the health status of the population in the European Union, Blagoevgrad Magazine "Panorama of Labour", ISSN 2683-0612, 2021 no. 1, Pages from-to: 15-26, Link: <https://panoramaonline.eu/%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B8%D0%>

Summary:

The aim of this article is to group on the basis of selected eleven indicators characterizing the health status for 2014 of the population from the EU Member States into four homogeneous clusters and to determine the indicators that contribute most to the differences in the health status of the persons from the surveyed countries. Bringing together in homogeneous groups (clusters) countries with similar indicators characterizing the state of health, will allow for each cluster subsequently to propose a common policy that has a positive impact in the field of health. Effective influence on these indicators requires the development of active measures to be applied according to the health status of the population in the respective countries.

12. Koleva-Stefanova, D., *Digital Technologies and the Challenges Facing the Population of the European Union*, Sputnik "Industrial Relations and Social Development", ISSN 2683-0167, 2021 no. 4, Pages from-to: 31-45, Link: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2021/12/Svo_2021_04_031-045_15_BG.pdf

Summary:

Current issues related to the rapid penetration of digital technologies and the challenges posed by digitalization in every area of modern life are covered in the study. Based on the review of European documents and the survey conducted on the use of Internet services and the level of digital skills of the EU population, some conclusions and recommendations for the positive impact on the development of digitalization in all spheres of public life have been identified.

13. Koleva-Stefanova, D., *The Challenges to the European Labour Markets during a Pandemic*, Sputnik "Panorama of Labour", ISSN 2683-0612 , 2021 no. 3, Pages from-to: 30-51, Link: [//panoramaonline.eu/i20201](https://panoramaonline.eu/i20201)

Summary:

The article describes historical events related to pandemics, such as the current one, which changed the daily life of every member of society. Based on Eurostat data, an analysis was performed for the period immediately before and during the pandemic situation (2018-2020). The main negative trends related to the current crisis have been identified, leading to the deteriorating state of all social systems, including the labour market. Conclusions and recommendations that could contribute to improving the state of the EU workforce are substantiated.

14. Koleva-Stefanova, D., Challenges and Perspectives for the Inhabited Settlements in Bulgaria, Blagoevgrad Magazine Real Estate and Business, ISSN (print) 2603-2759, ed.UNWE , 2022, Volume 6(2)/2022, Pages from-to: pp.123-136, Link: <http://realestatejournal-bg.org/arhiv/tom-6-2/32-balgarski/arhiv/tom-6-2/339-tom-6-2-6>

Summary:

This article provides a brief overview of regional development in Bulgaria. Attention is paid to the main strategic objectives and policies aimed at balanced development of the regions in the country. A study of basic demographic indicators characterizing the natural and mechanical movement of the population, influencing the dynamics on the territorial distribution of the population was carried out. The main objective of the study is to systematize the stages of regional population development in Bulgaria and to outline the negative factors leading to serious challenges to the development of populated areas in Bulgaria.

15. Koleva-Stefanova, D., The Impact of the Coronavirus-19 Pandemic on Bulgarian Society and the Health System. "Industrial Relations and Social Development", ISSN 2683-0167, issue 2 /2022, Pages from-to: pp.12-32. Link: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2022/06/Svo_2022_02_012-032_21_BG.pdf

Summary:

This paper provides an overview of the main measures and actions taken by European and Bulgarian institutions against the COVID-19, and prevention to protect human life and health. A study was carried out on indicators characterizing the spread and impact of the pandemic on the health, the lives of Bulgarian citizens, and the health system. Referring to the empirical analysis and the current situation in Bulgaria, the main conclusions and recommendations are outlined.

16. Koleva-Stefanova, D., Digital Learning in Bulgaria in the Conditions of a Pandemic, Sputnik magazine "Human Resources & Technology = HR & Technologies", ISSN 2738-8719, issue 2 /2022, Pages from-to: pp.53-69, Link: <http://journal.cspace-ngo.com/archive/issue-2-2022/>

Summary:

The article aims to point out significant changes and challenges that were imposed in the learning process with the emergence of the COVID-19 virus. The paper defends the thesis of the need to invest in innovative digital technologies, combined with the evolution and permanent improvement of the knowledge, skills and competencies of human capital in the

modern educational process. Achieving the goal implies solving the following tasks: 1. Definition of the economic and social factors determining the transformations of the training processes in Bulgaria with the emergence of the COVID-19 virus; 2. Justifying the need to combine investment in human capital and innovative technologies; 3. Analyzing the trends and challenges facing the education system in a remote environment; 4. Drawing the main conclusions made on the basis of the analytical overview of the information.

17. Koleva-Stefanova, D., *Fertility in EU countries-Challenges and prospects*, p. "Industrial Relations and Social Development", ISSN 2683-0167, issue 1/2023, Pages from-to: pp.43-72,

Link: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2023/04/Svo_2023_01_043-072_30_BG.pdf

Summary:

The aim of the article is to track the dynamics of fertility in the 27 EU member states, to outline major problems and to justify conclusions based on the research. The paper defends the thesis of the indisputable need to implement a complex policy to stimulate the birth rate among young people. It should be built on the concept of equality between regions, social security, raising living standards, education, the state of health and quality of life of all European citizens. The achievement of the objective implies the solution of the following tasks: 1. Review of the current demographic situation in the EU 2. Outline of the European institutional framework related to fertility stimulus policy; 3. Analysis of main indicators characterizing the birth rates of European countries.

18. Koleva-Stefanova, D., *Poverty and Social Exclusion in Bulgaria in the Context of Goal 1 of the 2030 Sustainable Development Goals*. "Industrial Relations and Social Development", ISSN 2683-0167, issue 1/2024, Pages from-to: pp.1-19, Link: https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2024/03/Svo_2024_01_001-019_19_BG.pdf

Summary:

This article analyses poverty and social exclusion in the context of Goal 1 of the Sustainable Development Goals. One of the tasks in the article is to study the institutional framework of the country in terms of poor and vulnerable people. The paper carried out an empirical analysis based on Eurostat data, and a comparison was made between Bulgaria and the EU average by key indicators revealing the problem of poverty and social exclusion.

19. Koleva-Stefanova, D., *Quality education in Bulgaria in synchronism with goal four for sustainable development 2030*, VUZF Review, ISSN 2534-9228, 6p.2, 2024, p.3-13,

Summary:

The purpose of the present study is to examine the educational system in Bulgaria in the context of goal four for sustainable development 2030. The article indicates the main challenges related to the construction of quality education that meets the modern requirements for possessing skills and competencies needed in a world built by digital technology and artificial intelligence in the era of Industry 4.0. The development includes a theoretical and analytical part, on the basis of which conclusions and recommendations are substantiated, aimed at building an expedient functioning educational system, preparing the workforce, in sync with the needs of business in a dynamically transforming labor market.

3.2 Reports

20. Koleva-Stefanova, D., *The Challenges to Modern Education in a World of Digital Technologies*, *Proceedings of the International Scientific and Practical Conference "Human Resource Management"*, September 30, 2022, ISBN 978-954-21-1138-2, ed. Science and Economics, University of Economics Varna, 2022 Pages from-to: p.44-52, Link: <https://conference.ue-varna.bg/hrm/wp-content/uploads/Proceedings/HRMConfProceeding2022.pdf>

Summary:

The era of digital technologies and artificial intelligence imposes new demands on human skills and competences. Knowledge is the most important factor for any prosperous, stable and modern democratic state. This report aims to identify major changes and challenges that have been imposed in the learning process over the past three years (2020-2022) with the emergence of the Covid-19 virus. In order to achieve the goal set in the development, it is necessary to solve the following tasks: 1. Identification of major social factors related to the transformation of school education in Bulgaria for the period 2020-2022; 2. Analysis of key indicators characterizing distance learning for 2020-2022; 3. Conclusions and recommendations based on the research carried out.

21. Koleva-Stefanova, Desislava, *The Integration of Ukrainian Refugees in Our Country – the Challenges for Bulgarian Institutions and Society, Economic Development and Policies: Realities and Prospects*, National Scientific Conference with International Participation, November 21-22, 2022, BAS, Institute for Economic Research, Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences "Prof. Marin Drinov", 2023, ISBN 978-619-245-327-5 pp. 402-412, Link: <https://www.iki.bas.bg/files/book-conference-2022.pdf>

Summary:

In mid-2022, the balance sheet is as follows: an ongoing COVID-19 pandemic, a health crisis, an aging population in developed countries and, last but not least, a military conflict between Russia and Ukraine. The focus of this article is on the Ukrainian refugee wave that arose from the hostilities between Russia and Ukraine. The aim of the study is to identify the main challenges faced by Ukrainian refugees, Bulgarian society and institutions in the pursuit of the successful integration of asylum seekers in our country. To achieve the goal set in the development, it is necessary to solve the following tasks: Consideration of the Ukrainian refugee wave and the situation in Europe; Consideration of the integration of Ukrainian refugees and their integration into Bulgarian society; Conclusions and recommendations based on the research performed.

22. Koleva-Stefanova, D., *Trends and dynamics of the labor market and the development of the "IT" industry in Bulgaria*, Proceedings of the Jubilee Scientific Conference "Labor and Social Protection in the Conditions of Global Social, Economic and Social Changes", ISBN 978-619-232-731-6, 2023, pp.373-382

Summary:

This report aims to outline the dynamically occurring transformations of the labor market in Bulgaria, mainly caused by Industry 4.0 and the COVID-19 pandemic that occurred in 2019. Research has been carried out that shows that digital technologies are changing the other work process and to the required workforce. The analysis is focused on the IT sector, which is the fastest growing sector of the economy in Bulgaria, and the working conditions in it.

23. Koleva-Stefanova, D., *Migration Processes and Their Impact on the EU Labour Market*, Proceedings of the International Scientific Conference "Economics of the Future", Higher School of Insurance and Finance and the Balkan Association of Economic Universities, ISBN 978-619-7622-55-3, 19-21, April, 2023, pp.299-312

Summary:

This report examines migration processes in the EU and their impact on the labour market in the member states. The study examines five indicators for the 27 European countries. Based on the analytical part of the report, conclusions were drawn which show that there are deepening regional differences between the member states. The research shows that net migration has a significant impact on the quantitative and qualitative structure of the population and, in particular, on the labour market.